

CS

CS

CS

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 18.9.2008
KOM(2008) 553 v konečném znění

2008/0180 (CNS)

Návrh

NAŘÍZENÍ RADY

o ochraně zvířat při usmrcování

(předložená Komisí)

{SEC(2008) 2424}

{SEC(2008) 2425}

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

SOUVISLOSTI NÁVRHU

Odůvodnění a cíle návrhu

Technické požadavky směrnice 93/119/ES¹ o ochraně zvířat při porážení nebo usmrcování nikdy nebyly upraveny, přestože došlo ke změnám podmínek.

Byly zavedeny nové technologie, a některé standardy jsou proto nyní zastaralé. V letech 2004 a 2006 byl ve dvou vědeckých stanoviscích Evropského úřadu pro bezpečnost potravin vyjádřen návrh směrnici revidovat. Současně přijala Světová organizace pro zdraví zvířat v roce 2005 dva pokyny o řádném zacházení se zvířaty při porážení a usmrcování, v nichž se dospělo k podobným závěrům.

V naší společnosti se otázce řádného zacházení se zvířaty věnuje stále větší pozornost. Právní prostředí pro jatky se změnilo po přijetí řady právních předpisů EU o bezpečnosti potravin, které zdůrazňují povinnosti provozovatelů podniků. Hromadné usmrcování zvířat během epizootií vyvolává otázky ohledně metod používaných při takovém usmrcování. V roce 2006 přijala Komise první akční plán Společenství v oblasti dobrých životních podmínek a ochrany zvířat, který zavádí nové koncepty, jako jsou ukazatele dobrých životních podmínek a referenční centra pro dobré životní podmínky zvířat.

Prostřednictvím právních předpisů EU bylo poukázáno na konkrétní problémy, jako je chybějící harmonizovaná metodika pro nové metody omračování, nedostatečně jasně stanovené povinnosti provozovatelů, nedostatečná způsobilost zaměstnanců nebo nevyhovující zacházení se zvířaty při usmrcování v rámci tlumení nákaz.

S ohledem na tyto skutečnosti přináší návrh ve srovnání se stávající situací velké zlepšení.

Konkrétně změna právního nástroje ze směrnice na nařízení povede k jednotnému a současnému používání předpisu, čímž se eliminuje zátěž a nerovnosti způsobené provedením do vnitrostátních právních řádů. Forma nařízení je rovněž vhodná pro rychlejší provádění změn s ohledem na vědecký a technický pokrok. Stanoví také jediný soubor pravidel, která mohou provozovatelé v EU i obchodní partneři takto snadněji sledovat a uplatňovat.

Návrh také dává provozovatelům větší flexibilitu prostřednictvím přijímání pokynů ke specifickým technickým záležitostem. Zároveň po provozovatelích vyžaduje převzetí faktické odpovědnosti za zacházení se zvířaty (vlastní kontroly postupů omračování, standardní operační postupy), čímž přispívá k lepšímu prosazování řádného zacházení se zvířaty při porážce.

Návrh má rovněž pomoci rozvinout vzdělávací mechanismy založené na kvalitních vědeckých základech (osvědčení o způsobilosti, referenční centrum), aby byla problematika řádného zacházení se zvířaty lépe chápána a více zohledňována při každodenních úkonech osob manipulujících se zvířaty, porážečů i úředních inspektorů.

Hlavní cíle návrhu jsou zaměřeny na:

- 1) zlepšení ochrany zvířat při porážení nebo usmrcování;

---

¹ Úř. věst. L 340, 31.12.1993, s. 21.

- 2) podporu inovací v oblasti metod omračování a usmrcování;
- 3) zajištění rovných podmínek pro dotčené provozovatele v rámci vnitřního trhu.

Kromě toho se tento návrh zaměřuje na dosažení následujících konkrétních cílů:

- 1) vytvoření společného metodického přístupu s cílem podpořit nové metody omračování;
- 2) zajištění lepšího začlenění problematiky řádného zacházení se zvířaty do výrobního procesu prostřednictvím požadavků standardních operačních postupů a jmenování pracovníků pro řádné zacházení se zvířaty na jatkách;
- 3) aktualizace standardů, které se vztahují na konstrukci a vybavení jatek;
- 4) zvýšení úrovně způsobilosti dotčených provozovatelů a zodpovědných pracovníků;
- 5) zlepšení ochrany zvířat při hromadném usmrcování.

Obecné souvislosti

Tento návrh nahradí směrnici 93/119/ES o ochraně zvířat při porážení nebo usmrcování, která se vztahuje na usmrcování hospodářských zvířat.

Každoročně je na jatkách v EU usmrceno téměř 360 milionů prasat, ovcí, koz a skotu a více než čtyři miliardy kusů drůbeže. Kromě toho je v rámci evropského kožešnického průmyslu usmrcováno 25 milionů zvířat a v líhních 330 milionů jednodenních kuřat. Tlumení nakažlivých chorob si může rovněž vyžádat usmrcení milionů zvířat.

S ohledem na sledované cíle není stávající situace uspokojivá. Úroveň ochrany zvířat je v jednotlivých členských státech prosazována nejednotně, někdy s velice nedostatečnými výsledky. Rozdílné požadavky v jednotlivých členských státech na jatky a výrobce omračovacích přístrojů pro ně nezajišťují rovné podmínky, přestože jsou zapojeni do hospodářské soutěže na globálním trhu. Tato situace rovněž není příznivá pro inovace.

Platné předpisy vztahující se na oblast návrhu

Směrnice 93/119/ES bude zrušena, avšak oblast působnosti návrhu zůstane nezměněna.

Soulad s ostatními politikami a cíli Unie

Nepoužije se.

KONZULTACE ZÚČASTNĚNÝCH STRAN A POSOUZENÍ DOPADŮ

Konzultace zúčastněných stran

Metody konzultací, hlavní cílová odvětví a obecný profil respondentů

V roce 2006 objednala Komise externí studii o metodách omračování na jatkách a o jejich hospodářských, sociálních a environmentálních důsledcích. V rámci studie byly konzultovány hlavní zúčastněné strany, mezi něž patří sdružení masného průmyslu, příslušné orgány a organizace zabývající se zacházením se zvířaty.

Komise rovněž byla v souvislosti s různými aspekty návrhu v přímém kontaktu se zúčastněnými stranami a s odborníky z vědecké, technické a právní oblasti. Konzultace probíhaly od července 2006. Informace o iniciativě byly v období 2006–

2007 poskytovány prostřednictvím prezentací na fórech daného odvětví a v rámci příslušných poradních výborů či skupin Komise.

Za účelem informování veřejnosti o iniciativě byly vytvořeny zvláštní webové stránky, které byly pravidelně aktualizovány. Od prosince 2007 do února 2008 byla provozována elektronická schránka a zúčastněné strany byly vyzvány k vyjádření svých stanovisek. V lednu 2008 byla iniciativa představena členským státům prostřednictvím pracovní skupiny.

Shrnutí odpovědí a způsob, jakým byly vzaty v úvahu

Zúčastněné strany a členské státy se dohodly na zásadě, že provozovatelé by měli mít větší odpovědnost za řádné zacházení se zvířaty. Zúčastněné strany upřednostnily návrh nařízení před směrnici, zatímco členské státy byly v tomto ohledu nejednotné.

Velkou podporu mělo zavedení požadavků týkajících se standardních operačních postupů a příznivě byl rovněž přijat koncept pracovníka pro řádné zacházení se zvířaty. Organizace zabývající se zacházením se zvířaty a některé členské státy však zdůrazňovaly potřebu zachovat preskriptivní požadavky. Jiní účastníci vyjádřili určité výhrady k požadavkům ohledně standardních operačních postupů a pracovníka pro řádné zacházení se zvířaty v případě malých jatek.

V návaznosti na provedené studie a konzultace dospěla Komise k závěru, že ve většině velkokapacitních jatek v EU je již zaměstnávána osoba odpovědná za kvalitu masa (která může dohlížet na standardní operační postupy a zároveň plnit funkci pracovníka pro řádné zacházení se zvířaty, přičemž dodatečné náklady by nebyly vysoké), avšak u malých jatek tomu tak v současné době není. V důsledku toho je pro velmi malé jatky stanovena odchylka od požadavku na pracovníka pro řádné zacházení se zvířaty, neboť takové opatření by nebylo přiměřené s ohledem na nízký počet porážených zvířat a aby se zabránilo případnému narušení hospodářské soutěže.

Všechny konzultované strany připustily, že metody omračování by měly být lépe definovány.

Rovněž souhlasily s tím, že je zapotřebí lepší politiky v oblasti znalostí, neboť úřední inspektoři a provozovatelé někdy nemají k dispozici odbornou podporu. Všechny strany podpořily koncept osvědčení o způsobilosti. Méně jednotně byl přijat koncept národního referenčního centra. Členské státy byly znepokojeny potřebou zřídit novou správní strukturu a případnými rozpočtovými důsledky.

Členské státy příznivě reagovaly na lepší připravenost a podávání zpráv ohledně řádného zacházení se zvířaty při jejich usmrcování v rámci tlumení nálezů. Některé členské státy by upřednostnily přísné dodržování mezinárodních pokynů a jiné by v této otázce uvítaly určitou flexibilitu.

Výše uvedené připomínky byly zohledněny následujícím způsobem:

- a) Pokud jde o obavy ohledně chybějících preskriptivních požadavků, řešením je požadavek na zřízení národního referenčního centra. Kromě toho návrh ukládá výrobcům omračovacích přístrojů povinnost poskytnout návod k použití přístrojů. Členské státy by rovněž měly vypracovat kodexy osvědčených postupů.

- b) Pokud jde o obavy ohledně nákladů na provádění nových standardů týkajících se infrastruktury jatek, řešením je stanovení přechodného období pro tento požadavek.
- c) Pokud jde o obavy ohledně správních nákladů v souvislosti se zřízením národních referenčních center, řešením je úprava požadavků prostřednictvím flexibilnější struktury.
- d) Pokud jde o obavy ohledně správních zátěží v souvislosti s pracovníkem pro řádné zacházení se zvířaty, počítá návrh s možností odchylky pro malé jatky.
- e) Pokud jde o obavy ohledně nedostatečné flexibility v situacích tlumení nálezů, stanoví návrh odchylku pro případy, kdy jsou s usmrcováním zvířat spojena závažná rizika pro lidské zdraví či zdraví zvířat.

V období od 20. prosince 2007 do 20. února 2008 se na internetu vedla otevřená konzultace. Komise obdržela 10 odpovědí. Výsledky jsou k dispozici na adrese: http://ec.europa.eu/food/animal/welfare/slaughter/slaughter_stakeholders_en.htm.

Sběr a využití výsledků odborných konzultací

Příslušné vědecké/odborné oblasti

Řádné zacházení se zvířaty, bezpečnost potravin, zdraví zvířat.

Použitá metodika

Byly prostudovány informace z různých zdrojů, zejména stanoviska Evropského úřadu pro bezpečnost potravin z let 2004 a 2006, mezinárodní pokyny (pokyny OIE o porážení a usmrcování), vnitrostátní právní předpisy v rámci Společenství i mimo něj (Spojené státy, Spojené království, Francie, Nový Zéland atd.). Zohledněny byly rovněž veškeré příslušné zprávy Potravinového a veterinárního úřadu a externí studie provedená pro účely posouzení dopadů.

Bylo konzultováno několik odborníků (vědců, konzultantů či vládních odborníků) a zúčastněné strany: jatky (červené maso a drůbež), organizace zemědělských podniků, veterinární lékaři, náboženské skupiny, sdružení na ochranu zvířat, výrobci omračovacích přístrojů.

Hlavní konzultované organizace/odborníci

Anglia-Autoflow – výrobce přístrojů

Animals' Angels – organizace zabývající se zacházením se zvířaty

AVEC – drůbežářský průmysl

AEH – sdružení evropských líhni

Butina – výrobce přístrojů

CIWF – organizace zabývající se zacházením se zvířaty

COPA-COGECA – zemědělci

EUROGROUP FOR ANIMALS – organizace zabývající se zacházením se zvířaty

EPEXA – sdružení evropských vývozců násadových vajec, jednodenních kuřat a kuřic

European Fur Breeders' Association (Evropské sdružení chovatelů kožešinových zvířat)

Federation of Veterinarians of Europe (Federace veterinárních lékařů Evropy)
Finské sdružení chovatelů kožešinových zvířat
AFSSA – francouzská agentura pro bezpečnost potravin
FNICGV – odvětví červeného masa
Humane Slaughter Association – organizace zabývající se zacházením se zvířaty
IBC – mezinárodní konfederace řezníků
OABA – organizace zabývající se zacházením se zvířaty
PVE (Product Boards for Livestock, Meat and Eggs) – masný průmysl
Stork Food Systems – výrobce přístrojů
UECBV – odvětví červeného masa

Shrnutí obdržných a použitých stanovisek

Neobjevila se zmínka o existenci potenciálně závažných rizik s nevratnými důsledky. Vědci EFSA ve svém stanovisku z roku 2004 uvedli přes dvacet technických doporučení. Do návrhu byla zapracována následující doporučení EFSA:

- náležitá odborná příprava provozovatelů, kteří provádějí omračování zvířat,
- přístroje s konstantním proudem pro omračení elektrickým proudem,
- systém pro zaznamenávání parametrů elektrického proudu,
- systém pro zaznamenávání parametrů plynu,
- omezení používání nepenetrační perkusní pistole u mladých jehňat,
- několik technických zlepšení pro navěšovací linku pro drůbež,
- naříznutí obou krčních tepen k vykrvení,
- požadavek používání plynu při usmrcování drůbeže (nevratné omračení).

Některá doporučení do návrhu zapracována nebyla, protože podle posouzení dopadů nebyla v současné době v EU z ekonomického hlediska přijatelná. Jednalo se zejména o následující doporučení:

- postupné upouštění od používání oxidu uhličitého u prasat a drůbeže,
- postupné upouštění od používání vodní lázně pro omračování drůbeže.

Další doporučení nejsou do návrhu začleněna, protože se týkají parametrů, které by měly být součástí prováděcích opatření.

Rovněž doporučení týkající se chovaných ryb nebyla do návrhu zapracována, protože v této oblasti byla zapotřebí další vědecká stanoviska a ekonomické hodnocení.

Prostředky zveřejnění odborných stanovisek

Stanoviska EFSA a pokyny OIE jsou veřejně přístupné na internetu:

http://www.efsa.europa.eu/EFSA/efsa_locale-1178620753812_home.htm

http://www.oie.int/eng/normes/mcode/en_titre_3.7.htm.

Posouzení dopadů

Mezi hlavní zvažované koncepční alternativy patřilo zachování stávajícího stavu, deregulace, technické změny směrnice a reorganizace právních předpisů.

Náklady na porážení představují nevelkou část celkových nákladů na činnosti jatek (20 %), avšak mohly by mít dopad na jejich konkurenceschopnost. Nad jatkami je na základě právních předpisů v oblasti bezpečnosti potravin prováděn neustálý úřední dozor. Návrh nezavádí pro úřední dozor další požadavky. Řádné zacházení se zvířaty má příznivý dopad na kvalitu masa a bezpečnost při práci. Představuje rovněž pozitivní hodnoty při uvádění výrobků na trh. Nebyly zjištěny žádné významné dopady na životní prostředí.

Po porovnání hlavních zvažovaných koncepčních alternativ se zdá, že reorganizace právních předpisů by mohla být nejvýhodnější alternativou.

Posouzení dopadů se konkrétněji zabývá následujícími aspekty reorganizace právních předpisů.

Pokud jde o povolení nových metod omračování, vhodnou alternativou by byl centralizovaný systém, nicméně částečně decentralizovaný systém by měl určité výhody, zejména pokud jde o flexibilitu a náklady.

Lepší integrace problematiky zacházení se zvířaty do výrobního procesu přináší jednoznačně pozitivní výsledky pro zacházení se zvířaty, bezpečnost při práci a kvalitu masa. Mohlo by to být uskutečněno požadováním standardních operačních postupů a/nebo jmenováním pracovníka pro řádné zacházení se zvířaty. Ekonomické náklady pro obě alternativy nejsou velké a jatky, které již tato opatření provedly, zaznamenaly ekonomické přínosy.

Posouzení dopadů rovněž uvádí, že je potřeba aktualizovat standardy pro infrastrukturu jatek, což bude mít sociální přínosy. Investiční náklady je možné snížit, pokud bude zváženo přiměřené přechodné období.

Dvěma doplňkovými přístupy může být zlepšení způsobilosti zaměstnanců, kteří usmrcují zvířata, a zřízení zvláštní vnitrostátní struktury pro poskytování odborného zázemí v oblasti zacházení se zvířaty pro zodpovědné pracovníky. Politika zlepšování znalostí je vysoce účinná, pokud jde o řádné zacházení se zvířaty, flexibilní pro dané odvětví a příznivá pro zaměstnance ze sociálního hlediska.

V neposlední řadě se v souvislosti s hromadným usmrcováním zvířat rovněž uvádí, že příše než tradiční preskriptivní přístup přinese výsledky flexibilní alternativa.

PRÁVNÍ STRÁNKA NÁVRHU

Shrnutí navrhovaných opatření

Návrh povede ke zvýšení odpovědnosti provozovatelů za řádné zacházení se zvířaty. Je to v souladu s balíčkem předpisů o hygieně, což je soubor právních předpisů o bezpečnosti potravin přijatý v roce 2004, které ukládají provozovatelům povinnost začlenit bezpečnost potravin do jejich činnosti a prokázat, že za tím účelem provádějí příslušné postupy. Tento přístup je rovněž v souladu s akčním plánem Společenství v oblasti dobrých životních podmínek a ochrany zvířat, který zavedl koncept ukazatelů dobrých životních podmínek měřených na zvířatech.

Tímto návrhem bude uložena povinnost, aby zaměstnanci, kteří manipulují se zvířaty a/nebo zvířata porážejí, byli držiteli osvědčení o způsobilosti. Tento požadavek se bude vztahovat na jatky a usmrcování v rámci chovu kožesinové zvěře.

Na základě tohoto návrhu bude každý členský stát povinen zřídit národní referenční centrum, které bude poskytovat pracovníkům pro řádné zacházení se zvířaty odbornou podporu v otázkách usmrcování zvířat. Centrum bude poskytovat vědecké hodnocení pro nové metody omračování / omračovací přístroje a nově vybudované jatky a bude akreditovat subjekty udělující osvědčení o způsobilosti v oblasti řádného zacházení se zvířaty.

Návrhem se stanoví přesné definice metod omračování a dále se zřídí společný systém pro povolování nových metod omračování.

Návrhem se zajistí, aby se k otázce zacházení zvířaty přihlíželo ve všech fázích procesu usmrcování v rámci tlumení nákaz. Bude to vyžadovat lepší připravenost, ale také zvláštní dohled nad zacházením se zvířaty a informování veřejnosti.

V souladu s hygienickými právními předpisy povoluje návrh porážku pro soukromou spotřebu (např. v hospodářstvích a malochovech) za předpokladu, že jsou splněny obecné požadavky tohoto nařízení, a zejména je provedeno předchozí omráčení.

Právní základ

Článek 37 Smlouvy o založení Evropského společenství.

Zásada subsidiarity

Zásada subsidiarity se použije, nespadá-li návrh do výlučné působnosti Společenství.

Členské státy nemohou uspokojivě dosáhnout cílů návrhu z tohoto důvodu.

S masem, kožešinami a dalšími produkty souvisejícími s usmrcováním hospodářských zvířat se obchoduje na mezinárodní úrovni. Obchod s omračovacími přístroji a zařízeními ke znehybnění se rovněž uskutečňuje mezi jednotlivými státy. Nesoulad mezi standardy v oblasti řádného zacházení se zvířaty, které se vztahují na usmrcování zvířat, mezi jednotlivými členskými státy má nepříznivý vliv na konkurenceschopnost jatek, zemědělců, líhni a výrobců omračovacích přístrojů.

Cílů návrhu bude lépe dosaženo prostřednictvím opatření na úrovni Společenství z tohoto důvodu.

S produkty odvozenými z těchto činností se běžně obchoduje v rámci EU. Proto je pravděpodobné, že opatření na úrovni EU bude mít soudržnější účinek a lépe zajistí dosažení navrhovaných cílů.

Je obtížné najít ukazatele, které by s ohledem na cíle návrhu o dané situaci jednoznačně vypovídaly. Zdá se, že úroveň využívání některých nevratných metod omračování svědčí o určitém zlepšení v oblasti zacházení se zvířaty v případě drůbeže a prasat. Nicméně využívání metod omračování je rovněž ovlivněno ekonomickými faktory.

Oblast působnosti návrhu je omezena na usmrcování hospodářských zvířat. Tyto činnosti jsou velkou měrou harmonizovány prostřednictvím dalších právních předpisů Společenství.

Usmrcování zvířat v zájmovém chovu či usmrcování zvířat v rámci loveckých či sportovních činností nepatří do oblasti působnosti návrhu a zůstává v působnosti členských států.

Návrh rovněž počítá s vnitrostátními opatřeními, která zohlední ustanovení Protokolu o ochraně a dobrých životních podmínkách zvířat, pokud jde o potřebu dodržovat

vnitrostátní předpisy týkající se náboženských obřadů, kulturních tradic a regionálního dědictví.

Návrh je proto v souladu se zásadou subsidiarity.

Zásada proporcionality

Návrh je v souladu se zásadou proporcionality z těchto důvodů:

Nařízení nabízí tyto výhody:

- umožňuje jednotné a současné použití ve všech členských státech a umožňuje vyhnout se zátěži pro členské státy i Komisi spojené s provedením do vnitrostátního práva,
- aktualizaci nařízení je možné provést rychleji, což je vítané v této oblasti, již silně ovlivňuje vědecký a technický pokrok,
- stanoví jediný soubor pravidel, která mohou provozovatelé i hlavní obchodní partneři EU takto snadněji sledovat a uplatňovat.

Návrh nemá pro Společenství žádné finanční důsledky. Z posouzení dopadů vyplynulo, že se finanční důsledky dotknou zejména provozovatelů, kteří stávající předpisy EU provádějí nedostatečně. Kromě toho byla pro opatření týkající se infrastruktury jatek a s ohledem na stávající zaměstnance pracující na jatkách stanovena přechodná období. Pro malé jatky se dále zvažuje možnost odchylky, pokud jde o požadavek na pracovníka pro řádné zacházení se zvířaty.

Z ekonomické studie rovněž vyplynulo, že většina provozovatelů jatek, kteří provádějí opatření uvedená v návrhu, považuje příslušné náklady za poměrně přijatelné a provedené změny za celkově přínosné pro jejich ekonomickou činnost.

Volba nástrojů

Navrhované nástroje: nařízení.

Jiné prostředky by nebyly přiměřené z těchto důvodů:

Všechny strany zapojené do konzultace jednohlasně zavrhly nezávazné nástroje jako jediný prostředek k dosažení stanovených cílů. Podle všech zúčastněných stran je usmrcování zvířat činností, v jejímž případě by měly být pro všechny provozovatele stanoveny minimální rovné podmínky a která by měla být kontrolována vládou.

Stávajícím příslušným právním předpisem EU je směrnice, která nezajistila dostatečnou úroveň harmonizace.

ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Návrh nemá žádné důsledky pro rozpočet Společenství.

DALŠÍ INFORMACE

Simulace, pilotní fáze a přechodné období

Pro návrh bylo nebo bude navrženo přechodné období.

Zjednodušení

Návrh umožňuje zjednodušení právních předpisů.

Návrhem bude stávající směrnice zrušena, což způsobí, že předpisy, kterými se směrnice provádí do vnitrostátního práva, budou zastaralé. Kromě toho bude díky lepšímu začlenění do právních předpisů o bezpečnosti potravin zjednodušeno provádění.

Zrušení platných právních předpisů

Přijetí tohoto návrhu povede ke zrušení stávajících právních předpisů.

Evropský hospodářský prostor

Navržený právní předpis se týká záležitosti EHP, a proto by měl být rozšířen na Evropský hospodářský prostor.

Návrh

NAŘÍZENÍ RADY

o ochraně zvířat při usmrcování

(Text s významem pro EHP)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na článek 37 této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise²,

s ohledem na stanovisko Evropského parlamentu³,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru⁴,

po konzultaci s Výborem regionů⁵,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Směrnice Rady 93/119/ES ze dne 22. prosince 1993 o ochraně zvířat při porážení nebo usmrcování⁶ stanoví společná minimální pravidla pro ochranu zvířat při porážení nebo usmrcování ve Společenství. Uvedená směrnice nebyla od svého přijetí zásadním způsobem změněna.
- (2) I v nejlepších možných technických podmínkách mohou být zvířata při usmrcování vystavena bolesti, úzkosti, strachu nebo jiným formám utrpení. Některé úkony související s usmrcováním mohou působit stres a každá metoda omračování má své nevýhody. Provozovatelé by měli učinit nezbytná opatření, aby zabránili bolesti a minimalizovali úzkost a utrpení zvířat při porážení či usmrcování, s přihlédnutím k osvědčeným postupům v dané oblasti a k metodám povoleným podle tohoto nařízení. Z toho důvodu v případě, že provozovatelé poruší některý z požadavků tohoto nařízení nebo použijí povolené postupy, aniž by zohlednili nejmodernější vývoj, a způsobí tím zvířatům nedbalostí nebo záměrně bolest, úzkost nebo utrpení, neměly by být bolest, úzkost či utrpení považovány za nevyhnutelné.
- (3) Ochrana zvířat při porážení nebo usmrcování je upravována právními předpisy Společenství od roku 1974 a směrnicí 93/119/ES byla zásadním způsobem posílena. Byly však zjištěny velké rozdíly mezi jednotlivými členskými státy při provádění uvedené směrnice a bylo poukázáno na zásadní problémy a odlišnosti v oblasti

---

² Úř. věst. C xxx, xx.xx.xxxx, s. xx.

³ Úř. věst. C xxx, xx.xx.xxxx, s. xx.

⁴ Úř. věst. C xxx, xx.xx.xxxx, s. xx.

⁵ Úř. věst. C xxx, xx.xx.xxxx, s. xx.

⁶ Úř. věst. L 340, 31.12.1993, s. 21. Směrnice naposledy pozměněná nařízením (ES) č. 1/2005 (Úř. věst. L 3, 5.1.2005, s. 1).

zacházení se zvířaty, které mohou mít negativní dopad na konkurenceschopnost mezi provozovateli.

- (4) Řádné zacházení se zvířaty je ve Společenství uznávanou hodnotou, která je zakotvena v Protokolu o ochraně a dobrých životních podmínkách zvířat připojeném ke Smlouvě o založení Evropského společenství⁷. Ochrana zvířat při porážení a usmrcování se dotýká veřejnosti a ovlivňuje vztah spotřebitelů k zemědělským produktům. Kromě toho pomůže zlepšení ochrany zvířat při porážení zvýšit kvalitu masa a nepřímo přispěje ke zvýšení bezpečnosti při práci na jatkách.
- (5) Vnitrostátní předpisy týkající se ochrany zvířat při porážení nebo usmrcování mají dopad na hospodářskou soutěž, a v důsledku toho ovlivňují fungování vnitřního trhu se zemědělskými produkty. Je nezbytné stanovit společná pravidla, která zajistí racionální rozvoj vnitřního trhu s těmito produkty.
- (6) Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA) přijal dvě stanoviska k aspektům řádného zacházení se zvířaty u hlavních systémů omračování a usmrcování některých druhů zvířat, a sice *Welfare aspects of the main systems of stunning and killing the main commercial species of animals* (Hlavní systémy omračování a usmrcování hlavních komerčních druhů zvířat z hlediska řádného zacházení se zvířaty)⁸ v roce 2004 a *Welfare aspects of the main systems of stunning and killing applied to commercially farmed deer, goats, rabbits, ostriches, ducks, geese and quail* (Hlavní systémy omračování a usmrcování jelenů, koz, králíků, pštrosů, kachen, hus a křepelek chovaných pro komerční účely z hlediska řádného zacházení se zvířaty)⁹ v roce 2006. Právní předpisy Společenství v této oblasti by měly být aktualizovány, aby se k těmto vědeckým stanoviskům přihlédlo. Do návrhu nebyla zapracována doporučení postupně zrušit používání oxidu uhličitého u prasat a drůbeže a vodní lázně pro omračování drůbeže, jelikož z posouzení dopadů vyplynulo, že to v současné době není v EU z ekonomického hlediska přijatelné. Do tohoto nařízení by rovněž neměla být začleněna některá další doporučení, neboť se týkají technických parametrů, jež by měly být součástí prováděcích opatření nebo kodexů osvědčených postupů. Do návrhu nebyla zapracována doporučení týkající se chovaných ryb, protože v této oblasti byla zapotřebí další vědecká stanoviska a ekonomické hodnocení.
- (7) V roce 2007 přijala Světová organizace pro zdraví zvířat (OIE) Kodex zdraví suchozemských živočichů, který obsahuje pokyny pro porážku zvířat a usmrcování zvířat v rámci tlumení nákaz. Tyto mezinárodní pokyny uvádějí doporučení týkající se manipulace se zvířaty, jejich znehybňování, omračování a vykrvování na jatkách a usmrcování zvířat v případě ohniska nakažlivých chorob. Uvedené mezinárodní standardy by v tomto nařízení měly být rovněž zohledněny.
- (8) Od přijetí směrnice 93/119/ES byly právní předpisy Společenství o bezpečnosti potravin vztahující se na jatky zásadním způsobem změněny přijetím nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 ze dne 29. dubna 2004 o hygieně potravin¹⁰ a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004 ze dne 29. dubna 2004, kterým se stanoví zvláštní hygienická pravidla pro potraviny

---

⁷ Úř. věst. C 340, 10.11.1997, s. 110.

⁸ *The EFSA Journal* (2004) 45, s. 1.

⁹ *The EFSA Journal* (2006) 326, s. 1.

¹⁰ Úř. věst. L 139, 30.4.2004, s. 1. Opravené znění (Úř. věst. L 226, 25.6.2004, s. 3).

živočišného původu¹¹. Uvedená nařízení zdůrazňují odpovědnost provozovatelů potravinářských podniků zajistit bezpečnost potravin. Na jatky se rovněž vztahují postupy předběžného schvalování, v jejichž rámci jsou konstrukce, uspořádání a vybavení posouzeny příslušným orgánem, aby byl zajištěn jejich soulad s příslušnými technickými předpisy o bezpečnosti potravin. K problematice řádného zacházení se zvířaty by se mělo na jatkách více přihlížet a měla by být zohledněna v jejich konstrukci a uspořádání a v používaném vybavení.

- (9) Úřední kontroly potravinového řetězce byly rovněž reorganizovány přijetím nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 ze dne 29. dubna 2004 o úředních kontrolách za účelem ověření dodržování právních předpisů týkajících se krmiv a potravin a pravidel o zdraví zvířat a dobrých životních podmínkách zvířat¹² a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 854/2004 ze dne 29. dubna 2004, kterým se stanoví zvláštní pravidla pro organizaci úředních kontrol produktů živočišného původu určených k lidské spotřebě¹³.
- (10) Podmínky, ve kterých jsou zvířata chovaná pro hospodářské účely usmrčována, mají přímý nebo nepřímý dopad na trh s potravinami, krmivem či jinými produkty a na konkurenceschopnost dotčených provozovatelů. Proto je takové usmrcování upraveno právními předpisy Společenství. Tradičně chované druhy zvířat, jako jsou koně, osli, skot, ovce, kozy nebo prasata, však mohou být rovněž chovány pro jiné účely, například jako zvířata v zájmovém chovu nebo zvířata pro předváděcí, pracovní či sportovní účely. Pokud jsou ze zvířat těchto druhů po jejich usmrcení vyráběny potraviny nebo jiné produkty, měly by příslušné úkony spadat do oblasti působnosti tohoto nařízení. Proto by usmrcování volně žijících nebo toulavých a zaběhlých zvířat pro účely regulace populace nemělo spadat do oblasti působnosti tohoto nařízení.
- (11) Ryby se od suchozemských zvířat fyziologicky výrazně liší a chované ryby jsou zabíjeny a usmrčovány ve zcela jiných podmínkách, zejména pokud jde o provádění prohlídek. Kromě toho je výzkum v oblasti omračování ryb mnohem méně rozvinut než u jiných druhů hospodářských zvířat. Pro ochranu ryb při usmrcování by měly být stanoveny zvláštní požadavky. Proto by se ustanovení týkající se ryb měla v současné době omezit na klíčovou zásadu. V rámci dalších iniciativ by měly být zvažovány legislativní i nelegislativní alternativy a tyto iniciativy by mělo Společenství uskutečňovat na základě vědeckého posouzení rizika pro zabíjení a usmrcování ryb, které provede Evropský úřad pro bezpečnost potravin, a s přihlédnutím k sociálním, ekonomickým a administrativním aspektům.
- (12) Etickou povinností je usmrtit užitková zvířata trpící silnou bolestí, pokud neexistuje jiná, z ekonomického hlediska přijatelná možnost zmírnění takové bolesti. Ve většině případů je možné zvířata usmrtit a dodržet přitom náležité požadavky na řádné zacházení se zvířaty. Za mimořádných okolností, například při nehodách v odlehlých oblastech, kdy nejsou k dispozici způsobilí zaměstnanci ani příslušné vybavení, by dodržení optimálních pravidel pro řádné zacházení se zvířaty mohlo vést k prodloužení jejich utrpení. V zájmu zvířat proto je vyjmout nutnou porážku z některých ustanovení tohoto nařízení.

---

¹¹ Úř. věst. L 139, 30.4.2004, s. 55. Opravené znění (Úř. věst. L 226, 25.6.2004, s. 22). Nařízení naposledy pozměněné nařízením Komise (ES) č. 1243/2007 (Úř. věst. L 281, 25.10.2007, s. 8).

¹² Úř. věst. L 191, 28.5.2004, s. 1. Nařízení naposledy pozměněné nařízením Komise (ES) č. 737/2008 (Úř. věst. L 201, 30.7.2008, s. 29).

¹³ Úř. věst. L 226, 25.6.2004, s. 83. Nařízení naposledy pozměněné nařízením Rady (ES) č. 1791/2006 (Úř. věst. L 363, 20.12.2006, s. 1).

- (13) Zvířata mohou být v některých případech pro člověka nebezpečná a mohou ohrožovat lidský život, způsobit vážná zranění nebo přenášet smrtelná onemocnění. Aby se těmto rizikům předcházelo, jsou zvířata obvykle náležitým způsobem znehybněna, avšak za určitých okolností může být s ohledem na tato rizika také nutné nebezpečná zvířata usmrtit. Za takových okolností nemůže být zvíře vzhledem k naléhavosti situace vždy usmrceno v souladu s nejlepšími podmínkami řádného zacházení se zvířaty. Proto je nezbytné stanovit odchylku od povinnosti zvířata v těchto případech omráčit nebo okamžitě usmrtit.
- (14) V případě lovecké činnosti jsou podmínky usmrcování zvířat velmi odlišné od podmínek usmrcování hospodářských zvířat a na lov se vztahují zvláštní právní předpisy. Proto je vhodné vyjmout usmrcování zvířat při lovu z oblasti působnosti tohoto nařízení.
- (15) Protokol o ochraně a dobrých životních podmínkách zvířat rovněž zdůrazňuje potřebu dodržovat při stanovování a provádění politik Společenství mimo jiné v zemědělství a v oblasti vnitřního trhu právní nebo správní předpisy a zvyklosti členských států spojené zejména s náboženskými obřady, kulturními tradicemi a regionálním dědictvím. Proto je vhodné vyjmout z oblasti působnosti tohoto nařízení kulturní akce, pokud by dodržování požadavků na řádné zacházení se zvířaty mělo negativní vliv na samotný charakter dotčené akce.
- (16) Kulturní tradice navíc souvisejí se zděděným, ustáleným nebo navyklým způsobem myšlení, jednání či chování, který zahrnuje koncept něčeho předaného nebo získaného od předků. Přispívají k upevňování dlouhodobých sociálních vazeb mezi generacemi. Pokud takové činnosti nemají vliv na trh s živočišnými produkty a nejsou motivovány produkcí, je vhodné vyjmout usmrcování zvířat při těchto akcích z oblasti působnosti tohoto nařízení.
- (17) Porážení drůbeže a zajícovitých pro soukromou spotřebu není prováděno v měřítku, které by mělo dopad na konkurenceschopnost komerčních jatek. Kromě toho by nezbytné úsilí, které by orgány veřejné moci musely vynaložit na zjišťování a kontrolu takových úkonů, nebylo přiměřené potenciálním problémům, které by bylo potřeba vyřešit. Proto je vhodné vyjmout tyto úkony z oblasti působnosti tohoto nařízení.
- (18) Směrnici 93/119/ES byla stanovena odchylka od omračování zvířat v případě porážky na jatkách na základě určitých náboženských rituálů. Vzhledem k tomu, že právní předpisy Společenství týkající se porážky na základě určitých náboženských rituálů byly do právních řádů jednotlivých zemí provedeny různě v závislosti na konkrétní situaci v dané zemi, a vzhledem k tomu, že předpisy jednotlivých členských států zohledňují aspekty, které přesahují účel tohoto nařízení, je důležité zachovat odchylku od omračování zvířat před porážkou a přitom však ponechat určitou úroveň subsidiarity na každém členském státě. V tomto nařízení je proto respektována svoboda náboženského vyznání a právo projevit své náboženské vyznání nebo přesvědčení bohoslužbou, vyučováním, prováděním úkonů a zachováváním obřadů, jak stanoví článek 10 Listiny základních práv Evropské unie.
- (19) Bylo dostatečným způsobem vědecky doloženo, že obratlovci jsou vnímající bytosti, které by proto měly být zahrnuty do oblasti působnosti tohoto nařízení. Plazi a obojživelníci však ve Společenství nepatří mezi běžná hospodářská zvířata, a proto by nebylo vhodné ani přiměřené je do oblasti působnosti nařízení zahrnout.
- (20) Mnoho metod usmrcování působí zvířatům bolest. Omráčení je proto nezbytné, aby zvíře ztratilo vědomí a citlivost před usmrcením nebo při něm. Měření ztráty vědomí a

citlivosti zvířete je složité a musí být provedeno podle vědecky schválené metodiky. Ke zhodnocení účinnosti postupu v reálných podmínkách by však měla být provedena kontrola pomocí ukazatelů.

- (21) Kontrola účinnosti omráčení je založena především na posouzení stavu vědomí a citlivosti zvířat. Vědomí zvířete je především jeho schopnost cítit emoce a mít pod kontrolou své pohyby. Kromě některých výjimek, jako je znehybnění elektrickým proudem nebo paralýza vyvolaná některými jinými prostředky, může být u zvířete předpokládán stav bezvědomí, pokud zvíře ztratí schopnost přirozeně stát, není vzhůru a nevykazuje známky pozitivních ani negativních emocí, jako je strach nebo rozrušení. Citlivost zvířete je především jeho schopnost cítit bolest. Obecně lze předpokládat, že zvíře je necitlivé, pokud nevykazuje žádné reflexy ani reakce na podněty jako zvuk, pach, světlo či fyzický kontakt.
- (22) Na trhu jsou pravidelně vyvíjeny a navrhovány nové metody omračování s cílem vypořádat se s novými výzvami odvětví chovu hospodářských zvířat a masného průmyslu. Proto je důležité, aby Společenství zmocnilo Komisi ke schvalování nových metod omračování při současném zachování jednotné a vysoké úrovně ochrany zvířat.
- (23) Nezbytné jsou kodexy osvědčených postupů, které provozovatelům a příslušným orgánům poskytnou konkrétní informace o parametrech, které mají být používány k zajištění vysoké úrovně ochrany zvířat při současném zachování rovných podmínek pro provozovatele. Proto je potřeba, aby Společenství zmocnilo Komisi k přijetí kodexů osvědčených postupů.
- (24) Některé metody omračování mohou v závislosti na jejich používání při porážení nebo usmrcování vést ke smrti zvířat, aniž by jim působily bolest, a minimalizují jejich úzkost nebo utrpení. Z toho důvodu není nutné rozlišovat mezi vratnými a nevratnými metodami omračování.
- (25) Podmínky, za kterých jsou zvířata omráčena, a výsledky takového omráčení se v praxi kvůli mnoha faktorům liší. Výsledky omráčení by proto měly být pravidelně posuzovány. Provozovatelé by za tímto účelem měli určit reprezentativní vzorek pro kontrolu účinnosti svých postupů omračování, s přihlédnutím k homogenitě skupiny zvířat a k dalším kritickým faktorům, jako je použité vybavení a zaměstnanci provádějící příslušné úkony.
- (26) Na řádné zacházení se zvířaty má ve velké míře vliv denní řízení úkonů a spolehlivých výsledků lze dosáhnout pouze tehdy, pokud provozovatelé vytvoří nástroje pro kontrolu účinků těchto úkonů. Ve všech fázích výrobního cyklu by proto měly být vytvořeny standardní operační postupy, které by měly vycházet z příslušných rizik. Postupy by měly uvádět jasné cíle, odpovědné osoby, způsob fungování, měřitelná kritéria přijatelnosti a také postupy pro kontrolu a záznamy.
- (27) Dobře vyškolení a způsobilí zaměstnanci zlepšují podmínky zacházení se zvířaty. Předpokladem způsobilosti v oblasti řádného zacházení se zvířaty je znalost základních vzorců chování a potřeb dotčeného druhu zvířat a známek stavu vědomí a citlivosti. Rovněž je zapotřebí technická způsobilost, pokud jde o používané omračovací přístroje. Mělo by proto být požadováno, aby zaměstnanci, kteří usmrcují zvířata pro lidskou spotřebu, a osoby, které dohlíží nad sezónním usmrcováním kožešinových zvířat, měli pro úkony, jež provádějí, osvědčení o způsobilosti. Vyžadovat osvědčení o způsobilosti pro další zaměstnance, kteří usmrcují zvířata, by však bylo nepřiměřené sledovaným cílům.

- (28) U zaměstnanců s několika lety zkušeností lze předpokládat, že mají určitou úroveň způsobilosti. V souvislosti s takovými zaměstnanci by proto v tomto nařízení mělo být pro požadavky na osvědčení o způsobilosti stanoveno přechodné období.
- (29) Omračovací přístroje jsou vyvíjeny a koncipovány tak, aby byly účinné za určitých podmínek. Výrobci by proto měli uživatelům poskytovat podrobné návody týkající se podmínek, za kterých by přístroje měly být používány a udržovány v zájmu optimálního zacházení se zvířaty.
- (30) K zajištění účinnosti by omračovací přístroje a zařízení ke znehybnění měly být náležitě udržovány. U intenzivně používaných přístrojů a zařízení může být nutné vyměňovat některé části a rovněž u přístrojů a zařízení používaných příležitostně může dojít z důvodu koroze nebo dalších faktorů souvisejících s vlivy prostředí ke snížení jejich účinnosti. U některých přístrojů a zařízení může být také nezbytné provádět přesnou kalibraci. Provozovatelé by proto měli zavést postupy pro údržbu takových přístrojů a zařízení.
- (31) Pokud dojde k selhání postupů omračování, mohou zvířata trpět. Toto nařízení by proto mělo stanovit, aby k minimalizaci bolesti, úzkosti a utrpení zvířat byly k dispozici vhodné náhradní omračovací přístroje.
- (32) Nařízením (ES) č. 854/2004 se stanoví seznam zařízení, ze kterých je povolen dovoz určitých produktů živočišného původu do Společenství. Pro účely uvedeného seznamu by měly být zohledněny obecné a doplňkové požadavky na jatky stanovené v tomto nařízení.
- (33) Jatky a vybavení používané na jatkách jsou koncipovány pro určité kategorie zvířat a kapacity. Dojde-li k překročení těchto kapacit, nebo pokud je příslušné vybavení používáno k účelům, pro něž není koncipováno, má to nepříznivý dopad na zacházení se zvířaty. Informace o těchto aspektech by proto měly být sděleny příslušným orgánům a měly by být součástí schvalovacího postupu jatek.
- (34) Mobilní jatky snižují potřebu přepravovat zvířata na velké vzdálenosti, a mohou proto přispívat k zajištění řádného zacházení se zvířaty. V případě mobilních jatek se však technická omezení liší od omezení pro jatky stacionární, a v důsledku toho může být zapotřebí technická pravidla upravit. Proto by toto nařízení mělo umožnit stanovení odchylek, kterými se mobilní jatky vyjmou z požadavků na konstrukci, uspořádání a vybavení jatek.
- (35) V oblasti konstrukce, uspořádání a vybavení jatek dochází k neustálému vědeckému a technickému pokroku. Proto je důležité, aby Společenství zmocnilo Komisi ke změně požadavků týkajících se konstrukce, uspořádání a vybavení jatek při současném zachování jednotné a vysoké úrovně ochrany zvířat.
- (36) Nezbytné jsou pokyny, které provozovatelům a příslušným orgánům poskytnou konkrétní informace o konstrukci, uspořádání a vybavení jatek, k zajištění vysoké úrovně ochrany zvířat při současném zachování rovných podmínek pro provozovatele. Proto je zapotřebí, aby Společenství zmocnilo Komisi k přijetí takových pokynů.
- (37) Usmrcení bez omráčení vyžaduje přesné proříznutí hrdla k minimalizaci utrpení. Kromě toho u zvířat, která po provedení řezu nejsou mechanicky znehybněna, bývá zpomalen proces vykrvení, čímž dochází ke zbytečnému prodloužení jejich utrpení. Zvířata porážená bez omráčení by proto měla být jednotlivě znehybněna.
- (38) V oblasti manipulace se zvířaty a jejich znehybnění na jatkách je zaznamenáván neustálý vědecký a technický pokrok. Proto je důležité, aby Společenství zmocnilo

Komisi ke změně požadavků týkajících se manipulace se zvířaty a jejich znehybňování před porážkou při současném zachování jednotné a vysoké úrovně ochrany zvířat.

- (39) Nezbytné jsou pokyny, které provozovatelům a příslušným orgánům poskytnou konkrétní informace o manipulaci se zvířaty a jejich znehybňování před porážkou, k zajištění vysoké úrovně ochrany zvířat při současném zachování rovných podmínek pro provozovatele. Proto je zapotřebí, aby Společenství zmocnilo Komisi k přijetí takových pokynů.
- (40) Ze zkušeností získaných v některých členských státech vyplývá, že příznivý dopad na zacházení se zvířaty má jmenování specificky kvalifikované osoby jako pracovníka pro řádné zacházení se zvířaty, který koordinuje a sleduje provádění operačních postupů v oblasti zacházení se zvířaty na jatkách. Toto opatření by proto mělo být uplatňováno v celém Společenství. Pracovník pro řádné zacházení se zvířaty by měl mít dostatečné oprávnění a odbornou způsobilost k poskytování vhodných pokynů pro příslušné zaměstnance.
- (41) U malých jatek, které se převážně zabývají přímým prodejem potravin konečnému spotřebiteli, není k provedení obecných zásad tohoto nařízení zapotřebí složitějšího systému řízení. Požadavek na jmenování pracovníka pro řádné zacházení se zvířaty by proto v těchto případech byl nepřiměřený sledovaným cílům a toto nařízení by mělo pro takové jatky stanovit odchylku od takového požadavku.
- (42) S depopulací bývá často spojeno krizové řízení s paralelními prioritami, jako je zdraví zvířat, veřejné zdraví, životní prostředí nebo řádné zacházení se zvířaty. Je sice důležité, aby byla ve všech fázích procesu depopulace dodržována pravidla řádného zacházení se zvířaty, avšak za mimořádných okolností může dodržení takových pravidel ohrozit lidské zdraví nebo výrazně zpomalit proces eradikace nákazy, což by mohlo způsobit onemocnění a smrt u více zvířat.
- (43) Pokud tedy veterinární situace vyžaduje nutnou porážku zvířat a/nebo pokud nejsou k dispozici vhodné alternativy k zajištění optimálního zacházení s těmito zvířaty, mělo by být příslušným orgánům umožněno se v individuálních případech od některých ustanovení tohoto nařízení odchýlit. Takové odchylky by však neměly nahradit náležité plánování. Pro tyto účely by mělo být plánování zintenzivněno a řádné zacházení se zvířaty náležitě zapracováno do pohotovostních plánů pro nakažlivé choroby.
- (44) Moderní omračovací přístroje a zařízení ke znehybnění jsou stále složitější a důmyslnější a vyžadují specifickou odbornost a analýzu. Členské státy by proto měly jako referenční centrum zřídit zvláštní centrum vědecké a technické excelence, nebo pokud již existuje, takové centrum určit, aby se na něj zodpovědní pracovníci mohli obracet v případě, že by byla potřeba posoudit přístroje či metody pro omračování zvířat.
- (45) Účinnost každé metody omračování je založena na kontrole klíčových parametrů a na jejím pravidelném hodnocení. Vytváření vnitrostátních kodexů osvědčených postupů v oblasti řádného zacházení se zvířaty pro klíčové parametry, ukazatele a kontrolní postupy při usmrcování zvířat má proto zásadní význam, neboť provozovatelům a příslušným orgánům zajišťuje náležité pokyny v oblasti řádného zacházení se zvířaty.
- (46) Vytváření takových kodexů vyžaduje vědecké znalosti, praktické zkušenosti a kompromis mezi zúčastněnými stranami. Referenční centrum nebo síť v každém

členském státě by proto měly tento úkol provádět ve spolupráci s příslušnými zainteresovanými stranami.

- (47) Osvědčení o způsobilosti by měla být vydávána jednotným způsobem. Subjekty či organizace vydávající osvědčení o způsobilosti by proto měl akreditovat jediný vnitrostátní orgán podle jednotných standardů. Tuto úlohu by proto mělo plnit referenční centrum.
- (48) Nařízení (ES) č. 882/2004 stanoví, že v případě nedodržení pravidel, zejména s ohledem na dobré životní podmínky zvířat, přijme příslušný orgán určitá opatření. Proto je nutné stanovit pouze přijetí doplňkových opatření specifických pro toto nařízení.
- (49) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin¹⁴, stanoví, že EFSA podporuje propojení národních referenčních center k usnadnění vědecké spolupráce, výměny informací, přípravy a provádění společných projektů a výměny odborných poznatků a osvědčených postupů v oblasti potravinového práva. Vzhledem k tomu, že řádné zacházení se zvířaty spadá do oblasti působnosti nařízení (ES) č. 178/2002, patří propojení referenčních center stanovené v tomto nařízení mezi významné úkoly EFSA.
- (50) Vydávání osvědčení o způsobilosti a poskytování kurzů odborné přípravy by mělo být zajišťováno jednotným způsobem. Toto nařízení by proto mělo stanovit povinnosti členských států v tomto ohledu a podmínky, za kterých mají být osvědčení o způsobilosti udělována, pozastavována nebo odnímána.
- (51) Konstrukce, uspořádání a vybavení jatek vyžaduje dlouhodobé plánování a investice. Toto nařízení by proto mělo stanovit vhodné přechodné období, které danému odvětví poskytne potřebný čas na přizpůsobení se příslušným požadavkům tohoto nařízení. Během tohoto období by měly být nadále uplatňovány požadavky směrnice 93/119/ES, které se vztahují na konstrukci, uspořádání a vybavení jatek.
- (52) Členské státy by měly stanovit pravidla pro sankce za porušení ustanovení tohoto nařízení a zajistit jejich provádění. Uvedené sankce musí být účinné, přiměřené a odrazující.
- (53) V souladu se zásadou proporcionality je nezbytné a vhodné pro dosažení základního cíle ochrany zvířat při usmrcování stanovit pravidla pro usmrcování zvířat kvůli produkci potravin, vlny, kůže, kožešin nebo jiných produktů a pro související úkony. V souladu s čl. 5 třetím pododstavcem Smlouvy nepřekračuje toto nařízení rámec toho, co je nezbytné pro dosažení sledovaných cílů.
- (54) Opatření nezbytná k provedení tohoto nařízení by měla být přijata v souladu s rozhodnutím Rady 1999/468/ES ze dne 28. června 1999 o postupech pro výkon prováděcích pravomocí svěřených Komisi¹⁵,

---

¹⁴ Úř. věst. L 31, 1.2.2002, s. 1. Nařízení naposledy pozměněné nařízením Komise (ES) č. 202/2008 (Úř. věst. L 60, 5.3.2008, s. 17).

¹⁵ Úř. věst. L 184, 17.7.1999, s. 23.

PŘIJALA TOTO NAŘÍZENÍ:

KAPITOLA I

Předmět, oblast působnosti a definice

Článek 1

Předmět a oblast působnosti

1. Toto nařízení stanoví pravidla pro usmrcování zvířat chovaných k produkci potravin, vlny, kůže, kožešin nebo jiných produktů a pro související úkony.

Pokud jde o ryby, použije se však pouze čl. 3 odst. 1.

Kapitola II s výjimkou čl. 3 odst. 1 a 2 této kapitoly, kapitola III a kapitola IV s výjimkou článku 16 této kapitoly se nepoužijí v případě nutné porážky a v případě, že by dodržení uvedených ustanovení okamžitě a závažným způsobem ohrozilo lidské zdraví nebo bezpečnost.

2. Toto nařízení se nevztahuje na tyto případy:
  - a) pokud jsou zvířata usmrcována:
    - i) při vědecko-technických pokusech uskutečněných pod dohledem příslušného orgánu;
    - ii) při lovu;
    - iii) při kulturních nebo sportovních akcích;
    - iv) veterinárním lékařem v rámci jeho veterinární praxe.
  - b) drůbež a zajícovití, které porazil jejich majitel mimo prostory jatek pro vlastní spotřebu.

Článek 2

Definice

Pro účely tohoto nařízení se použijí tyto definice:

- a) „usmrčením“ se rozumí každý záměrný postup, který způsobí smrt zvířete;
- b) „souvisejícími úkony“ se rozumí úkony prováděné v kontextu a v místě, kde mají být zvířata usmrcena, jako je například manipulace se zvířaty, jejich ustájení, znehybnění, omráčení a vykrvení;
- c) „zvířetem“ se rozumí obratlovec kromě plazů a obojživelníků;
- d) „nutnou porážkou“ se rozumí usmrcení zvířat, která mají zranění nebo onemocnění působící jim silnou bolest nebo utrpení, pokud ke zmírnění této bolesti nebo utrpení neexistuje žádná jiná praktická alternativa;
- e) „ustájením“ se rozumí držení zvířat ve stájích, kotcích, krytých prostorách nebo výbězích v souvislosti s úkony na jatkách nebo v jejich rámci;
- f) „omráčením“ se rozumí každý záměrný postup, který bez bolesti způsobí ztrátu vědomí a citlivosti, včetně každého procesu, který způsobí bezprostřední smrt;
- g) „náboženským obřadem“ se rozumí řada úkonů souvisejících s porážkou zvířat a stanovených některým náboženstvím, jako například islámem nebo judaismem;
- h) „kulturními nebo sportovními akcemi“ se rozumí akce, které hlavně a převážně souvisejí s dlouhodobě zavedenými kulturními tradicemi nebo sportovními aktivitami včetně závodů nebo jiných forem soutěží, v jejichž případě nedochází k produkci masa ani jiných živočišných produktů, nebo je taková produkce v porovnání s akcí jako takovou okrajová a je z ekonomického hlediska nevýznamná;
- i) „standardními operačními postupy“ se rozumí soubor písemných návodů, které by měly vést k jednotnému provádění určité funkce nebo standardu;
- j) „porážkou“ se rozumí usmrcení zvířat pro lidskou spotřebu;
- k) „jatkami“ se rozumí každý provoz určený k porážce suchozemských zvířat;
- l) „provozovatelem“ se rozumí každá fyzická nebo právnická osoba odpovědná za podnik, který provádí činnosti, na něž se vztahuje toto nařízení;
- m) „kožešinovými zvířaty“ se rozumí savci chováni primárně k produkci kožešin, jako jsou norci, tchoři, lišky, mývalové, nutrie a činčily;
- n) „depopulací“ se rozumí proces usmrcování zvířat v zájmu veřejného zdraví, zdraví zvířat, řádného zacházení se zvířaty nebo životního prostředí pod dohledem příslušného orgánu;
- o) „drůbeží“ se rozumí ptáci ve farmovém chovu včetně ptáků, kteří nejsou považováni za domácí ptáky, avšak jsou chováni jako domácí zvířata, s výjimkou ptáků nadřádu běžci;
- p) „zajícovitými“ se rozumí králíci a zajíci.

KAPITOLA II

Obecné požadavky

Článek 3

Obecné požadavky na usmrcování a související úkony

1. Během usmrcování a souvisejících úkonů musí být zvířata ušetřena veškeré bolesti, úzkosti nebo utrpení, které nejsou nevyhnutelné.
2. Pro účely odstavce 1 musí provozovatelé zejména učinit nezbytná opatření k zajištění těchto podmínek pro zvířata:
  - a) fyzické pohodlí a ochrana, zejména aby byla zvířata čistá, v teple a aby nemohla upadnout či uklouznout;
  - b) ochrana před zraněním či onemocněním zvířat;
  - c) manipulace a ustájení zvířat s ohledem na jejich přirozené chování;
  - d) aby zvířata nevykazovala známky bolesti, strachu, agrese či jiného neobvyklého chování;
  - e) aby zvířata netrpěla v důsledku dlouhodobějšího nedostatku krmiva či vody;
  - f) aby se předcházelo agresivním interakcím mezi zvířaty.
3. Zařízení k usmrcování zvířat a souvisejícím úkonům jsou koncipována, vybudována, udržována a provozována tak, aby splňovala požadavky stanovené v odstavcích 1 a 2 podle očekávaných podmínek provozu zařízení během celého roku.

Článek 4

Metody usmrcování

1. Zvířata jsou usmrcována pouze použitím metody, která zajistí bezprostřední smrt nebo po omráčení.
2. Odchylně od odstavce 1 mohou být zvířata usmrcena bez předchozího omráčení v případech, kdy jsou takové metody stanoveny náboženskými obřady, pokud k takovému usmrcení dojde na jatkách.

Členské státy se však mohou rozhodnout tuto odchylku neuplatnit.

Článek 5

Omráčení

1. Omráčení se provádí v souladu s metodami stanovenými v příloze I.
2. Zaměstnanci odpovědní za omráčení provádějí pravidelné kontroly k zajištění toho, že zvířata v době mezi ukončením procesu omráčení a potvrzením smrti nevykazují žádné známky vědomí či citlivosti.

Tyto kontroly se provádějí na dostatečně reprezentativním vzorku zvířat a jejich četnost musí být stanovena s ohledem na výsledky předchozích kontrol a veškeré faktory, které mohou mít vliv na účinnost procesu omráčení.

3. Postupem podle čl. 22 odst. 2 může být příloha I změněna tak, aby odpovídala vědeckému a technickému pokroku.

Tyto změny však musí zajistit takovou úroveň zacházení se zvířaty, která je alespoň rovnocenná stávajícím metodám, což musí být doloženo vědeckými poznatky zveřejněnými ve vhodných mezinárodně uznávaných lektorovaných časopisech.

4. Postupem podle čl. 22 odst. 2 mohou být přijaty kodexy osvědčených postupů Společenství týkající se metod stanovených v příloze I.

Článek 6

Standardní operační postupy

1. Usmrcování zvířat a související úkony se plánují s předstihem a jsou prováděny v souladu se standardními operačními postupy.
2. Provozovatelé vytvářejí a provádějí takové standardní operační postupy tak, aby se zajistilo, že usmrcování zvířat a související úkony jsou prováděny v souladu s čl. 3 odst. 1.

Pokud jde o omračování, standardní operační postupy:

- a) zohledňují doporučení výrobců;
  - b) definují pro každou použitou metodu omračování klíčové parametry uvedené v příloze I kapitole I.
3. Standardní operační postupy jsou na požádání poskytnuty příslušným orgánům.

Článek 7

Úroveň způsobilosti a osvědčení o způsobilosti

1. Usmrcování zvířat a související úkony provádějí pouze osoby s náležitou úrovní způsobilosti v souladu s pravidly stanovenými v tomto nařízení.
2. Následující úkony spojené s porážkou provádějí pouze osoby, které mají pro takové úkony osvědčení o způsobilosti, v souladu s článkem 18:
  - a) manipulace se zvířaty a péče o ně před jejich znehybněním;
  - b) znehybnění zvířat pro účely omráčení nebo usmrcení;
  - c) omráčení zvířat;
  - d) posouzení účinného omráčení;
  - e) zavěšení nebo vyzdvižení živých zvířat;
  - f) vykrvení živých zvířat.
3. Nad usmrcováním kožešinových zvířat dohlíží osoba, která má osvědčení o způsobilosti podle článku 18, jež se vztahuje na veškeré úkony prováděné pod jejím dohledem.

Článek 8

Návody k použití zařízení ke znehybnění a omračovacích přístrojů

Není dovoleno uvádět na trh výrobky prodávané nebo propagované jako zařízení ke znehybnění nebo omračovací přístroje, aniž by byly poskytnuty náležitě návody k jejich používání a údržbě, které zajistí optimální zacházení se zvířaty.

V návodech se zejména stanoví:

- a) kategorie nebo váha zvířat, pro které jsou zařízení či přístroje určeny;
- b) doporučené parametry pro různé okolnosti použití, včetně klíčových parametrů uvedených v příloze I;
- c) pro omračovací přístroje metoda kontroly účinnosti přístrojů, pokud jde o soulad s pravidly stanovenými v tomto nařízení.

Tento článek se použije v případě, kdy je znehybnění nebo omračení jednou z funkcí nebo více funkcemi takových zařízení či přístrojů.

Článek 9

Použití zařízení ke znehybnění a omračovacích přístrojů

1. Veškeré zařízení a přístroje používané ke znehybnění nebo omračení zvířat obsluhují, udržují a kontrolují náležitě vyškolení zaměstnanci v souladu s návody výrobců.
2. Při provádění úkonů spojených s porážkou musí být na místě bezprostředně k dispozici náhradní omračovací přístroje, které budou použity v případě selhání původně použitých omračovacích přístrojů.

Článek 10

Dovoz ze třetích zemí

Na ustanovení čl. 12 odst. 2 písm. a) nařízení (ES) č. 854/2004 se vztahují požadavky uvedené v kapitolách II a III tohoto nařízení.

KAPITOLA III

Doplňkové požadavky na jatky

Článek 11

Konstrukce, uspořádání a vybavení jatek

1. Konstrukce a uspořádání jatek a vybavení tam používané jsou v souladu s pravidly stanovenými v příloze II.
2. Pro účely tohoto nařízení schvaluje příslušný orgán uvedený v článku 4 nařízení (ES) č. 853/2004 pro každé jatky:
  - a) maximální kapacitu pro každou porážecí linku;

- b) kategorie zvířat a váhu, pro které mohou být dostupná zařízení ke znehybnění nebo omračovací přístroje použity;
  - c) maximální kapacitu pro každé místo ustájení určené pro koňovité, skot, ovce, kozy, prasata, drůbež a zajícovité.
3. Postupem podle čl. 22 odst. 2 mohou být přijaty:
- a) odchylky od pravidel stanovených v příloze II pro mobilní jatky;
  - b) změny nezbytné pro přizpůsobení přílohy II vědeckému a technickému pokroku.
4. Postupem podle čl. 22 odst. 2 mohou být přijaty pokyny k provádění odstavce 2 tohoto článku a přílohy II.

Článek 12

Úkony související s manipulací se zvířaty a znehybněním zvířat před porážkou

1. Provozovatelé zajistí dodržování provozních pravidel pro jatky stanovených v příloze III.
  2. Provozovatelé zajistí, aby zvířata usmrcovaná bez omráčení byla mechanicky znehybněna.
  3. Aniž je dotčen čl. 3 odst. 1, jsou zakázány následující metody znehybnění:
    - a) zavěšení nebo vyzdvihnutí zvířat za nohy;
    - b) mechanické upínání nohou zvířat;
    - c) lámání nohou, přeřezávání šlach na nohou nebo oslepování zvířat;
    - d) přetnutí míchy, například bodcem či nožem;
    - e) použití elektrického proudu, který za kontrolovaných podmínek zvířata neomráčí ani nezabije, zejména v případě elektrických zařízení, která nesevřou mozek.
- Písmena a) a b) se však nevztahují na zavěšovací háčky pro drůbež.
4. Postupem podle čl. 22 odst. 2 může být příloha III změněna tak, aby odpovídala vědeckému a technickému pokroku.
  5. Postupem podle čl. 22 odst. 2 mohou být přijaty pokyny k provádění pravidel stanovených v příloze III.

Článek 13

Kontroly při porážce

1. Provozovatelé zavádějí a provádějí vhodné kontrolní postupy k ověření a potvrzení toho, že jatečná zvířata jsou v období od konce procesu omráčení do potvrzení smrti účinně omráčena.

2. Kontrolní postupy podle odstavce 1 zahrnují přinejmenším tyto položky:
  - a) jména osob odpovědných za kontrolní postup;
  - b) ukazatele ke zjištění známek bezvědomí a vědomí nebo citlivosti u zvířat, u nichž jsou prováděny úkony spojené s usmrcováním v souladu s čl. 4 odst. 1; nebo známek života u zvířat, u nichž jsou prováděny úkony spojené s porážkou v souladu s čl. 4 odst. 2 prvním pododstavcem;
  - c) kritéria přijatelnosti k určení toho, zda jsou výsledky ukazatelů podle písmene b) uspokojivé;
  - d) okolnosti a/nebo doba, kdy je nutné provést kontrolu;
  - e) počet zvířat v každém vzorku, u něž musí být provedena kontrola;
  - f) vhodné postupy k zajištění toho, aby v případě nesplnění kritérií přijatelnosti podle písmene c) byly úkony spojené s omračováním nebo usmrcováním přezkoumány s cílem určit příčiny případných nedostatků a nezbytné změny, které je nutné u těchto úkonů provést.
3. Pro každou porážecí linku, kde se používají odlišné omračovací přístroje, se zavede kontrolní postup.
4. Četnost kontrol musí být taková, aby se zohlednily hlavní rizikové faktory, jako jsou změny druhů porážených zvířat nebo pracovní schémata zaměstnanců, a musí zajistit vysoce spolehlivé výsledky.
5. Postupem podle čl. 22 odst. 2 mohou být přijaty kodexy osvědčených postupů Společenství týkající se kontrolních postupů na jatkách.

Článek 14

Pracovník pro řádné zacházení se zvířaty

1. Provozovatelé jmenují na každých jatkách pracovníka pro řádné zacházení se zvířaty, který bude na daných jatkách zajišťovat dodržování pravidel stanovených v tomto nařízení. Pracovník informuje provozovatele přímo o záležitostech týkajících se problematiky zacházení se zvířaty.
2. Pracovník pro řádné zacházení se zvířaty je přímo odpovědný provozovateli a může po zaměstnancích jatek požadovat provedení nápravných opatření nezbytných k zajištění dodržování pravidel stanovených v tomto nařízení.
3. Povinnosti pracovníka pro řádné zacházení se zvířaty jsou stanoveny ve standardních operačních postupech jatek a musí o nich být náležitě informováni dotčení zaměstnanci.
4. Pracovník pro řádné zacházení se zvířaty je držitelem osvědčení o způsobilosti podle článku 18, které se vztahuje na veškeré úkony prováděné na jatkách, za něž je pracovník odpovědný.
5. Odstavce 1 a 4 se nepoužijí pro jatky o kapacitě porážky do 1 000 velkých dobytčích jednotek pro savce nebo 150 000 kusů drůbeže ročně.

KAPITOLA IV

Depopulace a nutná porážka

Článek 15

Depopulace

1. Příslušný orgán a provozovatelé účastníci se úkonů spojených s depopulací stanoví před zahájením daných úkonů akční plán k zajištění dodržení pravidel stanovených v tomto nařízení.

Konkrétně budou do pohotovostních plánů, které jsou vyžadovány podle právních předpisů Společenství o zdraví zvířat, začleněny plánované metody usmrcování a odpovídající standardní operační postupy k zajištění dodržení pravidel stanovených v tomto nařízení, a to na základě hypotézy ohledně velikosti a místa ohnisek, na něž existuje podezření, uvedené v pohotovostním plánu.

2. Příslušný orgán a provozovatelé účastníci se úkonů spojených s depopulací mají tyto povinnosti:
  - a) zajišťují, aby dané úkony byly prováděny v souladu s akčním plánem uvedeným v odstavci 1;
  - b) přijímají veškerá vhodná opatření k zajištění řádného zacházení se zvířaty v nejlepších možných podmínkách.
3. Pro účely tohoto článku a za mimořádných okolností může příslušný orgán stanovit odchylky od jednoho nebo více ustanovení tohoto nařízení, pokud se domnívá, že dodržení daných ustanovení může mít nepříznivý dopad na lidské zdraví nebo výrazně zpomalit proces eradikace určité nákazy.
4. Do jednoho roku od ukončení úkonů spojených s depopulací předá příslušný orgán uvedený v odstavci 1 Komisi hodnotící zprávu o výsledcích depopulace a zveřejní ji, zejména pomocí internetu.

Tato zpráva musí zejména obsahovat:

- a) odůvodnění depopulace;
  - b) počet a druhy usmrcovaných zvířat;
  - c) použité metody omračování a usmrcování;
  - d) popis zjištěných problémů a případně nalezená řešení ke zmírnění nebo minimalizaci utrpení dotčených zvířat;
  - e) případné odchylky stanovené v souladu s odstavcem 3.
5. Postupem podle čl. 22 odst. 2 mohou být přijaty pokyny k vypracování a provádění akčních plánů pro depopulaci.

Článek 16

Nutná porážka

V případě nutné porážky učiní osoba odpovědná za dotčená zvířata veškerá nezbytná opatření, aby byla dotčená zvířata usmrcena co nejdříve.

KAPITOLA V

Příslušný orgán

Článek 17

Referenční centra

1. Každý členský stát určí národní referenční centrum (dále jen „referenční centrum“) k provádění následujících úkolů:
  - a) zajišťování vědeckého a technického odborného zázemí v souvislosti se schvalováním jatek;
  - b) posuzování nových metod omračování;
  - c) aktivní podpora pro provozovatele a jiné zainteresované strany při vypracovávání kodexů osvědčených postupů pro provádění tohoto nařízení a zveřejňování a šíření takových kodexů a sledování jejich uplatňování;
  - d) vypracovávání pokynů pro příslušný orgán pro účely tohoto nařízení;
  - e) akreditace subjektů a organizací pro vydávání osvědčení o způsobilosti uvedeného v článku 18;
  - f) korespondence a spolupráce s Komisí a ostatními referenčními centry pro účely sdílení technických a vědeckých informací a osvědčených postupů, pokud jde o provádění tohoto nařízení.
2. Do jednoho roku od vstupu tohoto nařízení v platnost předloží členské státy Komisi a ostatním členským státům údaje o svém referenčním centru a zveřejní tyto informace na internetu.
3. Referenční centra mohou být zřízena jako síť tvořená samostatnými organizacemi, pokud budou pro veškeré příslušné činnosti prováděné v dotčených členských státech přiděleny veškeré úkoly uvedené v odstavci 1.

Členské státy mohou k provádění jednoho nebo více z těchto úkolů určit organizaci se sídlem mimo jejich vlastní území.

Článek 18

Osvědčení o způsobilosti

1. Pro účely článku 7 určí členské státy příslušný orgán odpovědný za:
  - a) zajišťování toho, aby pro zaměstnance podílející se na usmrcování zvířat a souvisejících úkonech byly k dispozici kurzy odborné přípravy;
  - b) udělování osvědčení o způsobilosti, které dokládá složení nezávislé závěrečné zkoušky; předměty této zkoušky se týkají dotčené kategorie zvířat a odpovídají úkonům uvedeným v čl. 7 odst. 2 a předmětům uvedeným v příloze IV;
  - c) schvalování programů odborné přípravy pro kurzy uvedené v písmenu a) a obsahu a podmínek zkoušky uvedené v písmenu b).

2. Příslušný orgán může pověřit organizací kurzů, závěrečné zkoušky a vydáváním osvědčení o způsobilosti zvláštní subjekt nebo organizaci, které:
  - a) mají k těmto úkolům náležitou způsobilost, personální obsazení a vybavení;
  - b) jsou nezávislé a prosté případného střetu zájmů, pokud jde o vydávání osvědčení o způsobilosti;
  - c) jsou akreditované referenčním centrem.Údaje o takových subjektech a organizacích jsou veřejně přístupné, zejména prostřednictvím internetu.
3. V osvědčení o způsobilosti se uvádí, na které kategorie zvířat a na které z úkonů uvedených v čl. 7 odst. 2 nebo 3 se osvědčení vztahuje.

Osvědčení o způsobilosti je platné po dobu nejvýše pěti let.
4. členské státy uznávají osvědčení o způsobilosti vydaná v jiném členském státě.
5. členské státy mohou uznat jako osvědčení o způsobilosti diplomy udělené pro jiné účely, pokud byly tyto diplomy vydány za podmínek odpovídajících podmínkám stanoveným v tomto článku.

KAPITOLA VI

Nedodržení nařízení, sankce a prováděcí pravomoci

Článek 19

Nedodržení nařízení

Pro účely článku 54 nařízení (ES) č. 882/2004 může příslušný orgán zejména:

- a) požádat provozovatele, aby změnili své standardní operační postupy, a zejména zpomalili nebo zastavili produkci;
- b) zvýšit četnost kontrolních postupů uvedených v článku 13;
- c) odejmout osvědčení o způsobilosti zaměstnancům, kteří vykazují nedostatečné znalosti nebo si nedostatečně uvědomují své úkoly;
- d) pozastavit nebo odejmout akreditaci subjektů a organizací, které byly akreditovány v souladu s čl. 17 odst. 1 písm. e).

Článek 20

Sankce

Členské státy stanoví pravidla pro ukládání sankcí za porušení tohoto nařízení a přijmou veškerá opatření nezbytná pro zajištění jejich provádění. Stanovené sankce musí být účinné, přiměřené a odrazující. Členské státy oznámí tato ustanovení Komisi nejpozději do [1. ledna 2011] a neprodleně jí oznámí i všechny následné změny, kterými budou tato ustanovení dotčena.

Článek 21

Prováděcí pravidla

Postupem podle čl. 22 odst. 2 mohou být přijata případná prováděcí pravidla tohoto nařízení, včetně pravidel pro usmrcování ryb.

Článek 22

Postup ve výboru

1. Komisi je nápomocen Stálý výbor pro potravinový řetězec a zdraví zvířat zřízený článkem 58 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002.
2. Odkazuje-li se na tento odstavec, použijí se články 5 a 7 rozhodnutí 1999/468/ES. Doba uvedená v čl. 5 odst. 6 rozhodnutí 1999/468/ES je tři měsíce.
3. Výbor přijme svůj jednací řád.

KAPITOLA VII

Závěrečná ustanovení

Článek 23

Zrušení

1. Směrnice 93/119/EHS se zrušuje.
Pro účely čl. 24 odst. 1 tohoto nařízení však zůstávají nadále použitelná následující ustanovení směrnice 93/119/EHS:
  - a) příloha A:
    - i) oddíl I bod 1;
    - ii) oddíl II bod 1, bod 3 druhá věta a body 6, 7 a 8;
  - b) příloha B bod 1;
  - c) příloha C oddíl II bod 3 písm. A podbod 2, bod 3 písm. B podbod 4, bod 4 podbod 2 a 3;
  - d) příloha F oddíl II bod 4 písm. a) a bod 6 písm. a).
2. Odkazy na zrušenou směrnici se považují za odkazy na toto nařízení.

Článek 24

Přechodná ustanovení

1. Do 31. prosince 2018 se čl. 11 odst. 1 použije pouze pro nové jatky nebo pro každou novou konstrukci, uspořádání nebo vybavení, na něž se vztahují pravidla uvedená v příloze II a které nebyly uvedeny do provozu před datem [použitelnosti / vstupu v platnost] tohoto nařízení.
2. Do 31. prosince 2014 mohou členské státy stanovit vydávání osvědčení o způsobilosti uvedeného v článku 18 bez zkoušky osobám, které doloží relevantní souvislou odbornou praxi v délce nejméně [deseti] let.

Článek 25

Vstup v platnost

Toto nařízení vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Použije se ode dne [1. ledna 2011].

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne [...].

Za Radu
předseda / předsedkyně

PŘÍLOHA I
SEZNAM METOD OMRAČOVÁNÍ A USMRČOVÁNÍ A SOUVISEJÍCÍ SPECIFIKACE

(podle čl. 5 odst. 1)

Kapitola I – metody

Tabulka 1 – mechanické metody

Č.	Název	Popis	Kategorie zvířat	Klíčové parametry	Specifické požadavky pro některé metody – kapitola II této přílohy
1	Penetrační pistole s upoutaným projektilem	Těžké a nevratné poškození mozku vyvolané nárazem a penetrací upoutaného projektilu.	Všechny druhy.	Pozice a směr střely. Vhodná rychlost a průměr projektilu podle velikosti a druhu zvířete.	Nepoužije se.
2	Nepenetrační perkusní pistole	Těžké poškození mozku vyvolané nárazem upoutaného projektilu bez penetrace.	Přežvýkavci do 10 kg, drůbež a zajícovití.	Pozice a směr střely. Vhodná rychlost a průměr projektilu podle velikosti a druhu zvířete.	Nepoužije se.
3	Střelná zbraň s volným projektilem	Těžké a nevratné poškození mozku vyvolané nárazem a penetrací jedním nebo více projektily.	Všechny druhy.	Pozice střely. Síla náboje.	Nepoužije se.
4	Macerace	Okamžité rozdrcení celého zvířete.	Kuřata do 72 hodin a embrya ve vejcích.	Maximální velikost partie pro daný úkon. Opatření proti přetížení.	Bod 1.
5	Zlomení vazů	Manuální natažení a otočení krku, které způsobí cerebrální ischemii.	Ptáci do 3 kg.	Nepoužije se.	Bod 2.

Tabulka 2 – elektrické metody

Č.	Název	Popis	Kategorie zvířat	Klíčové parametry	Specifické požadavky kapitoly II této přílohy
1	Omráčení elektrickým proudem provedené pouze na hlavě	Vystavení mozku proudu, který vyvolá celkovou reakci podobnou epileptickému záchvatu na elektroencefalogramu (EEG).	Všechny druhy.	<p>Minimální proud (A nebo mA).</p> <p>Minimální napětí (V).</p> <p>Maximální kmitočet (Hz).</p> <p>Minimální doba expozice.</p> <p>Maximální doba od omráčení do vykrvovacího vpichu (s).</p> <p>Četnost kalibrace přístrojů.</p> <p>Optimalizace průtoku proudu.</p> <p>Předcházení elektrickým šokům před omráčením.</p>	Bod 3.
2	Usmrcení elektrickým proudem provedené od hlavy k zadům	Vystavení těla proudu, který vyvolá současně celkovou reakci podobnou epileptickému záchvatu na elektroencefalogramu (omráčení) a fibrilaci nebo srdeční zástavu (usmrcení).	Všechny druhy kromě jehňat nebo selat o živé váze do 5 kg a skotu.	<p>Minimální proud (A nebo mA).</p> <p>Minimální napětí (V).</p> <p>Maximální kmitočet (Hz).</p> <p>Minimální doba expozice.</p> <p>Četnost kalibrace přístrojů.</p> <p>Optimalizace průtoku proudu.</p> <p>Předcházení elektrickým šokům před omráčením.</p>	<p>Bod 3.</p> <p>Bod 4 pro lišky a činčily.</p>

3	Elektrická vodní lázeň	Prostřednictvím vodní lázně vystavení celého těla proudu, který vyvolá celkovou reakci podobnou epileptickému záchvatu na elektroencefalogramu (omráčení) a případně fibrilaci nebo srdeční zástavu (usmrcení).	Drůbež.	Minimalizace bolesti při zavěšení. Optimalizace průtoku proudu. Maximální doba zavěšení před vodní lázní. Ponoření ptáků až k základně křídel. Maximální doba od omráčení do vykrvovacího vpichu při frekvenci nad 60 Hz.	Bod 5.
---	------------------------	---	---------	---	--------

Tabulka 3 – plynové metody

Č.	Název	Popis	Kategorie zvířat	Klíčové parametry	Specifické požadavky kapitoly II této přílohy
1	Oxid uhličitý ve vysoké koncentraci	Vystavení zvířat při vědomí plyné směsi obsahující více než 30 % oxidu uhličitého.	Prasata, drůbež a kožešinová zvířata.	Koncentrace oxidu uhličitého. Doba expozice. Maximální doba od omráčení do vykrvovacího vpichu (prasata).	Bod 6. Bod 7 pro drůbež.
2	Oxid uhličitý v nízké koncentraci	Vystavení zvířat při vědomí plyné směsi obsahující méně než 30 % oxidu uhličitého.	Prasata a drůbež.	Koncentrace oxidu uhličitého. Doba expozice. Maximální doba od omráčení do vykrvovacího vpichu v případě omráčení (prasata).	Bod 7 pro drůbež.
3	Inertní plyny	Vystavení zvířat při vědomí směsi inertních plynů, jako je argon nebo dusík, obsahující méně než 2 % kyslíku.	Prasata a drůbež.	Koncentrace kyslíku. Doba expozice. Maximální doba od omráčení do vykrvovacího vpichu v případě omráčení (prasata).	Bod 7 pro drůbež.

4	Oxid uhelnatý (čistý zdroj)	Vystavení zvířat při vědomí plyné směsi obsahující více než 4 % oxidu uhelnatého.	Kožešinová zvířata a selata.	Kvalita zdroje plynu. Koncentrace oxidu uhelnatého. Doba expozice. Teplota plynu.	Bod 8.
5	Oxid uhelnatý v kombinaci s jinými plyny	Vystavení zvířat při vědomí plyné směsi obsahující více než 1 % oxidu uhelnatého v kombinaci s jinými toxickými plyny.	Kožešinová zvířata.	Koncentrace oxidu uhelnatého. Doba expozice. Teplota plynu. Filtrace plynu vyvíjeného motorem.	Bod 8. Bod 9.

Tabulka 4 – jiné metody

Č.	Název	Popis	Kategorie zvířat	Klíčové parametry	Specifické požadavky kapitoly II této přílohy
1	Smrtící injekce pod dohledem veterinárního lékaře.	Ztráta vědomí a citlivosti následovaná nevratnou smrtí v důsledku aplikace veterinárních přípravků.	Všechny druhy.	Nepoužije se.	Nepoužije se.

Kapitola II – specifické požadavky pro některé metody

1. Macerace

Tato metoda zajistí bezprostřední maceraci a smrt zvířat.

2. Zlomení vazů

Metody zlomení vazů se používají nejvýše u padesáti zvířat denně.

3. Omráčení elektrickým proudem provedené pouze na hlavě

3.1 Při omráčení elektrickým proudem provedeném pouze na hlavě musí elektrody sevřít mozek zvířete.

3.2 Při omráčení elektrickým proudem provedeném pouze na hlavě musí být dodrženy minimální hodnoty proudu podle tabulky 1.

Tabulka 1 – minimální hodnoty proudu pro omráčení elektrickým proudem provedené pouze na hlavě

Kategorie zvířat	Skot starý nejméně 6 měsíců	Skot mladší než 6 měsíců	Ovce a kozy	Prasata	Kuřata	Krůty a krocani
Minimální proud	1,28 A	1,25 A	1,00 A	1,30 A	240 mA	400 mA

4. Usmrcení elektrickým proudem provedené od hlavy k zádům

4.1 Ovce, kozy a prasata

Minimální hodnoty proudu pro usmrcení elektrickým proudem provedené od hlavy k zádům činí 1 ampér pro ovce a 1,30 ampéru pro prasata.

4.2 Lišky

Elektrody musí být aplikovány do tlamy a do konečnicku, s proudem o hodnotě nejméně 0,3 ampéru a napětím nejméně 110 voltů po dobu nejméně tří sekund.

4.3 Činčily

Elektrody musí být aplikovány na ucho a ocas s proudem o hodnotě nejméně 0,57 ampéru po dobu nejméně 60 sekund.

5. Omráčení drůbeže prostřednictvím elektrické vodní lázně

5.1 Zavěšovat se nesmí zvířata, která jsou příliš malá pro omráčení ve vodní lázni, nebo pokud zavěšení pravděpodobně způsobí nebo zvýší bolest (například poraněná zvířata). V těchto případech je nutné zvířata usmrtit alternativní metodou.

5.2 Zavěšovací háčky musí být před zavěšením živých ptáků mokré a ptáci jsou zavěšováni za oba běháky.

5.3 Při omráčení ve vodní lázni musí být dodrženy minimální hodnoty proudu podle tabulky 2 a zvířata jsou takovému proudu vystavena nejméně po dobu čtyř sekund.

Tabulka 2 – požadavky na elektrický proud u zařízení vodní lázně

Kmitočet (Hz)	Kuřata	Krůty a krocani	Kachny a husy
< 200 Hz	100 mA	250 mA	130 mA
200 až 400 Hz	150 mA	400 mA	nepovoleno
400 až 1 500 Hz	200 mA	400 mA	nepovoleno

6. Oxid uhličitý ve vysoké koncentraci (nad 30 %)

Po 30 sekundách expozice nesmí žádná zvířata vykazovat známky vědomí nebo citlivosti.

7. Oxid uhličitý ve vysoké a nízké koncentraci, použití inertních plynů nebo kombinace těchto plynných směsí u drůbeže

Plyny nesmí v žádném případě proniknout do komory nebo do místa, kde má být drůbež omráčena a usmrcena, v takovém stavu, aby způsobily popáleniny nebo rozrušení z důvodu mrazu či nedostatku vlhkosti.

8. Oxid uhelnatý (čistý zdroj nebo v kombinaci s jinými plyny) pro kožešinová zvířata

8.1 Zvířata musí být po celou dobu pod vizuálním dohledem.

8.2 Zvířata musí být dodávána jedno po druhém a je nutné zajistit, aby před dodáním dalšího zvířete bylo předchozí zvíře v bezvědomí nebo mrtvé.

8.3 Zvířata zůstávají v komoře až do doby, kdy jsou mrtvá.

9. Oxid uhelnatý v kombinaci s jinými plyny pro kožešinová zvířata

9.1 Plyn vyvíjený motorem speciálně uzpůsobeným k tomuto účelu může být použit, pokud testy prokázaly, že použitý plyn:

- a) byl vhodným způsobem chlazen;
- b) byl dostatečným způsobem filtrován;
- c) je prostý veškerých dráždivých složek či plynů.

9.2 Zvířata nesmí být do komory umístěna, dokud není dosaženo minimální koncentrace oxidu uhelnatého.

PŘÍLOHA II
KONSTRUKCE, USPOŘÁDÁNÍ A VYBAVENÍ JATEK
(podle článku 11)

1. Veškerá zařízení pro ustájení

- 1.1 Větrací systémy musí být koncipovány, vybudovány a udržovány tak, aby bylo neustále zajišťováno řádné zacházení se zvířaty, s přihlédnutím k očekávaným možným povětrnostním podmínkám.
- 1.2 V případě, že je nezbytná automatická ventilace, musí být pro případ poruchy nachystán okamžitě použitelný náhradní systém,

2. Zařízení pro ustájení pro zvířata dodaná jinak než v kontejnerech

- 2.1 Kotce, naháněcí uličky a průchody jsou koncipovány a vybudovány tak:
- a) aby se zvířata mohla volně pohybovat v požadovaném směru v souladu se svým běžným chováním a bez rozptýlení;
  - b) aby prasata nebo ovce mohly jít vedle sebe s výjimkou případů, kdy průchody vedou k zařízení ke znehybnění.
- 2.2 Systém dodávky vody je koncipován a vybudován tak, aby všechna zvířata měla po celou dobu přístup k čisté vodě, aniž by byla zraněna či omezena v pohybu.
- 2.3 Mezi kotci pro ustájení a průchodem vedoucím k místu omráčení musí být čekací kotec s rovnou podlahou a pevnými bočními stěnami, aby byl zajištěn rovnoměrný přísun zvířat k omračování a usmrcování a aby osoby manipulující se zvířaty nemusely zvířata přehánět z kotců pro ustájení. Čekací kotec musí být koncipován tak, aby se zabránilo uvíznutí nebo pošlapání zvířat.
- 2.4 Podlaha musí být vybudována tak, aby se minimalizovalo riziko uklouznutí, pádu nebo zranění nohou zvířat.

3. Zařízení a vybavení ke znehybnění

- 3.1 Zařízení a vybavení ke znehybnění musí být koncipována a vybudována tak, aby:
- a) optimalizovala použití příslušné metody omráčení nebo usmrcení;
  - b) předcházely zranění nebo pohmoždění zvířat;
  - c) minimalizovaly zápas a hlasité projevy zvířat při znehybnění.
- 3.2 Pokud je použit přístroj s upoutaným projektilem, musí být boxy pro znehybnění opatřeny zařízením, které omezí pohyb hlavy zvířete ze strany na stranu a nahoru a dolů.
- 3.3 Nepoužívají se systémy, které znehybňují skot převrácením zvířete nebo jinou nepřirozenou polohou.

4. Elektrické omračovací přístroje

- 4.1 Elektrické omračovací přístroje jsou vybaveny zařízením, které u každého omračovaného nebo usmrcovaného zvířete zaznamenává údaje o klíčových parametrech elektrického proudu.
- 4.2 Elektrický přístroj dodává konstantní proud.

5. Zařízení vodní lázně

- 5.1 Navěšovací linka koncipována a umístěna tak, aby ptáci zavěšení na háčcích neměli v cestě žádné překážky a aby byli rozrušováni co nejméně.
- 5.2 K navěšovací lince až do ústí do napařovací vany musí být po celé délce umožněn snadný přístup pro případ, že by z porážecí linky musela být některá zvířata odebrána.
- 5.3 Velikost a tvar kovových háčků musí odpovídat velikosti běháků jatečné drůbeže, aby byl zajištěn elektrický kontakt, aniž by zvířeti byla způsobena bolest.
- 5.4 Zařízení vodní lázně musí být opatřeno elektricky izolovanou vstupní rampou a koncipováno a udržováno tak, aby při vstupu voda nepřetékala.
- 5.5 Elektrody ve vodní lázni musí být umístěny po celé délce vodní lázně. Vodní lázeň musí být koncipována a udržována tak, aby háčky při průjezdu nad vodou byly neustále v kontaktu s uzemněnou třecí tyčí.
- 5.6 Od místa zavěšení až do místa ponoření ptáků do vodní lázně je vybudován systém pro uklidnění zvířat spočívající v udržování kontaktu s hrudí ptáků.
- 5.7 Do vodní lázně je přiváděn konstantní proud.
- 5.8 K zařízení vodní lázně musí být umožněn přístup, aby bylo možné vykrvit ptáky, kteří byli omráčeni a zůstávají ve vodní lázni v důsledku poruchy nebo zpoždění linky.

6. Zařízení pro omráčení prasat plynem

- 6.1 Plynové komory a zařízení pro dopravování zvířat těmito komorami jsou koncipovány a vybudovány tak:
  - a) aby optimalizovaly omráčení plynem;
  - b) předcházely zranění nebo pohmoždění zvířat;
  - c) minimalizovaly zápas a hlasité projevy zvířat při znehybnění.
- 6.2 Plynová komora je vybavena tak, aby byly měřeny, ukazovány a zaznamenávány hodnoty koncentrace plynu a doba expozice a aby bylo ohlašováno jasně rozeznatelnými vizuálními a zvukovými signály snížení koncentrace plynu pod požadovanou úroveň.
- 6.3 Plynová komora a systém dopravování zvířat musí být koncipovány a vybudovány tak, aby umožňovaly vizuální kontrolu ve všech fázích omračování.
- 6.4 Plynová komora je koncipována tak, aby si zvířata i při využití maximální povolené kapacity mohla lehnout, aniž by si musela lehat na jiná zvířata.

7. Zařízení pro omráčení drůbeže plynem

- 7.1 Na zařízení pro omráčení drůbeže plynem se vztahují body 6.1 a 6.2.
- 7.2 Zařízení pro drůbež je koncipováno a vybudováno tak, aby zvířata byla do prostoru s plynými směsmi dopravována pouze v přeprávkách, aniž by byla vyložena.

PŘÍLOHA III
PROVOZNÍ PRAVIDLA PRO JATKY

(podle článku 12)

1. Příjezd zvířat, jejich přemístování a manipulace s nimi

1.1 Pracovník pro řádné zacházení se zvířaty nebo osoba přímo odpovědná tomuto pracovníkovi u každé zásilky zvířat systematicky posuzuje podmínky zacházení se zvířaty, aby mohl určit priority, a zejména identifikuje zvířata, s nimiž by mělo být zacházeno s ohledem na jejich specifické potřeby, a určí vhodná opatření.

1.2 Zvířata musí být co nejrychleji po příjezdu vyložena a následně bez zbytečného odkladu porážena.

V případě drůbeže nebo zajícovitých nesmí součet celkové doby přepravy a doby mezi vykládkou a porážkou přesáhnout 12 hodin.

V případě savců s výjimkou zajícovitých nesmí součet celkové doby přepravy a doby mezi vykládkou a porážkou přesáhnout:

- a) u neodstavených zvířat 19 hodin;
- b) u koňovitých a prasat 24 hodin;
- c) u přežvýkavců 29 hodin.

Po uplynutí těchto lhůt musí být zvířata ustájena, nakrmena a následně jim musí být ve vhodných intervalech podáváno malé množství krmiva. V takových případech musí být zvířatům poskytnuto náležité množství podestýlky nebo rovnocenného materiálu, které zvířatům zajistí pohodlí s ohledem na druh a počet dotčených zvířat. Tento materiál musí umožnit odpovídající absorpci moči a výkalů.

1.3 S kontejnery, ve kterých jsou zvířata přepravována, se musí manipulovat šetrně. Zejména je zakázáno je shazovat na zem nebo je nechat spadnout.

1.4 Pokud jsou kontejnery skládány na sebe, musí být učiněna nezbytná opatření:

- a) aby se omezilo protékání moči a propadávání výkalů na zvířata umístěná níže;
- b) aby se zajistila stabilita kontejnerů;
- c) aby nebylo omezeno fungování ventilace.

1.5 Nejdříve musí být porážena neodstavená zvířata, laktující zvířata chovaná na mléko, samice, které porodily během přepravy, nebo zvířata dodaná v kontejnerech. Pokud to není možné, je nutné učinit opatření ke zmírnění jejich utrpení, a to zejména tímto způsobem:

- a) dojení zvířat chovaných na mléko v intervalu nejvýše 12 hodin;
- b) v případě samice, která porodila, zajištění vhodných podmínek pro kojení a řádného zacházení s nově narozeným zvířetem;
- c) v případě zvířat dodaných v kontejnerech napájení zvířat.

1.6 Savci, s výjimkou zajícovitých, kteří po vykládce nejsou přímo vedeni do prostor porážky, musí mít kdykoli k dispozici pitnou vodu ze vhodných zařízení.

- 1.7 Zakazuje se:
- bít nebo kopat zvířata;
  - vykonávat tlak na zvláště citlivá místa těla, aby zvířeti byla způsobena bolest nebo utrpení, které nejsou nevyhnutelné;
  - zvedat nebo vléct zvířata za hlavu, uši, rohy, končetiny, ocas či srst nebo s nimi manipulovat takovým způsobem, aby jim byla způsobena bolest nebo utrpení, které nejsou nevyhnutelné;
  - používat bodce nebo jiné nástroje se špičatými konci.
- 1.8 Pokud možno by se neměly používat nástroje, které způsobují elektrické výboje. V každém případě se takové nástroje mohou používat jen u dospělého skotu a prasat, pokud se zvířata odmítají pohnout a pouze pokud mají před sebou prostor, kam mohou postoupit. Výboje nesmějí trvat déle než jednu sekundu, musí být vhodným způsobem časově rozloženy a smějí být aplikovány jen na svaly zadních končetin. Pokud zvíře nereaguje, výboje se nesmí použít opakovaně.
- 1.9 Zvířata nesmí být přivázána za rohy, parohy, kroužky v nose nebo svázané končetiny. Pokud je nutné zvířata přivázat, použijí se provazy, vazáky nebo jiné prostředky, které:
- jsou dostatečně pevné, aby se nepřetrhly;
  - umožňují zvířatům si případně lehnout a jíst a pít;
  - jsou vyrobeny tak, aby zabránily uškrcení nebo zranění a aby umožňovaly rychlé odvázení zvířat.

2. Doplnková pravidla pro ustájené savce (s výjimkou zajícovitých)

- 2.1 Každé zvíře musí mít dostatek prostoru, aby mohlo stát, ležet a aby se mohlo otočit.
- 2.2 Zvířata jsou ustájena v bezpečí a musí být zajištěno, aby nemohla utéci a aby byla chráněna před predátory.
- 2.3 Každý den provozu jatek jsou před příjezdem zvířat připraveny a udržovány v pohotovosti pro okamžité použití izolační kotce pro zvířata, která vyžadují zvláštní péči.
- 2.4 Podmínky a zdravotní stav ustájených zvířat pravidelně kontroluje pracovník pro řádné zacházení se zvířaty nebo osoba k tomu způsobilá.

3. Vykrvování zvířat

- 3.1 Pokud za omráčení, zavěšení, vyzdvižení a vykrvení zvířat odpovídá jedna osoba, musí tento pracovník provést sled všech těchto úkonů u jednoho zvířete předtím, než některý z těchto úkonů začne provádět u dalšího zvířete.
- 3.2 Pokud metoda omráčení zvíře neusmrtí, musí být systematicky naříznuty obě krční tepny nebo cévy, ze kterých tyto tepny vycházejí.
- 3.3 Ptáci se smí porážet automatickým naříznutím krku, pouze pokud lze konstatovat, zda automatickým naříznutím krku skutečně došlo k naříznutí krevních cév. Pokud uříznutí krku nebylo účinné, musí být pták okamžitě usmrcen.

PŘÍLOHA IV

VZTAH MEZI ČINNOSTMI A POŽADAVKY NA ZKOUŠKU ZPŮSOBILOSTI

(podle článku 18)

Úkony spojené s porážkou uvedené v čl. 7 odst. 2	Předměty pro zkoušku způsobilosti
Veškeré úkony uvedené v čl. 7 odst. 2 písm. a) až f).	Chování zvířat, utrpení zvířat, vědomí a citlivost, stres zvířat.
a) manipulace se zvířaty a péče o ně před jejich znehybněním;	Praktické aspekty manipulace se zvířaty a jejich znehybňování.
b) znehybnění zvířat pro účely omráčení nebo usmrcení;	
c) omráčení zvířat;	Praktické aspekty metod omračování. Náhradní metody omračování a/nebo usmrcování. Údržba omračovacích přístrojů a/nebo zařízení k usmrcování.
d) posouzení účinného omráčení;	Kontrola účinnosti omráčení. Náhradní metody omračování a/nebo usmrcování.
e) zavěšení nebo vyzdvihnutí živých zvířat;	Praktické aspekty manipulace se zvířaty a jejich znehybňování.
f) vykrvení živých zvířat.	Kontrola účinnosti omráčení. Náhradní metody omračování a/nebo usmrcování.